

Ritter von Bromsch hadnagy, Vilmos császár gárdaezredében, unokaöccse a német trónörökösnének, föláll az autóban, végigtekint a tiszparti város utcáján és sapkáját lengetve kiáltja:

— Eljen Szeged, hoch Magyarország!

Milyen tantervvel nyílnak meg az iskolák.

Középiskolai igazgatók nyilatkozatai.

(Saját tudósítónktól.) Tudja a közönség a miniszteri rendeletről és a középiskolák igazgatóinak értesítéseiből, hogy az egyes intézetekben mikor lesznek a beiratások és kezdődnek az előadások. Minthogy az állami intézetekből többen tartalék-kórházak céljaira rendezett be a katonaság, joggal aggódnak a szülők amiatt, mikor és hol lesznek az előadások. Ennek megvilágítására három állami iskola igazgatóját kértük fel, akik szívesek voltak nyilatkozni. A tanterv-beosztás, úgy látszik, általános, amely iskolák nem szerepelnek, azokban a szokásos időben lesz a tanítás.

A nyilatkozatok a következők:

Homor István, a főreáliskola igazgatója:

A főreáliskola épületét nem foglalta le a katonaság kórházi célokra. Ezek az állapotok azonban csak egyelőre tartanak így. Lehet, hogy ide is sebesülteket hoznak és akkor nem lesz hely a tanításra. Miután a tanárok közül is többen beszólitottak katonának, *kénytelenek vagyunk a párhuzamos osztályokat megszüntetni.* Rendkívüli tantárgyakat nem fognak az intézetben tanítani, sőt a tanári kar nagy része a törvény által megszabott husz órán felül is elvállal órákat, külön díjazások nélkül. Intézetünk növendékeinek 50 százaléka vidéki, s a háborus viszonyok folytán beállott redukált vonatközlekedések miatt sok tanulót nem igen hoz be most a szülő, úgy hogy a megkezdődött beiratások miniszteri engedéllyel egész szeptember hónapban fognak tartani. *Intézetünkben fognak előadást tartani az állami főgimnázium növendékeinek is.*

Kárpáti Károly dr. az állami főgimnázium igazgatója:

Az állami főgimnázium épületét lefoglalták, s katonai pót-kórházzá alakították át. Az előadásokat ilyenformán ebben az intézetben nem tarthatjuk meg. *A főreáliskola épületében délután 2 órától hatig fognak tartani a mi előadásaink.* Ezen idő alatt ugyanis szabadok a reáliskola tantermei. Hat tanárt hívtak be katonai szolgálatértelre, kik közül az egyik Várady dr. Sabácnál már meg is sebesült s Budapesten a garnizon-spitalban betegen fekszik. A tanórák számát csökkenteni fogjuk, valamint mellőzzük a rendkívüli tantárgyakat. A beiratkozások 13–14-ikén lesznek, 16-án *Veni-Sanctae* s 17-én megkezdődnek az előadások.

Tóth József, a felsőkereskedelmi igazgatója:

Nem tartom helyesnek, hogy megnyitják az iskolákat. Sokkal célszerűbb lett volna, ha egy darabig szünetet adtak volna a tanulóknak, mint két évvel ezelőtt, amikor Szeged körül nagygyakorlatoztak a katonák. Pedig akkor színét sem láttuk a katonaságnak. Intézetünket lefoglalták és katonai kórházzá alakították át. *Az előadásokat a Madách-utcai polgári fiúiskolában fogjuk megtartani, még pedig olyan beosztással, hogy délelőtt és délután is lesznek előadások.* A tanárok közül hármat katonának vettek el s így korlátozni fogom a tanrend óraszámait. Egyik tanárunk, Baics Sándor tanulmányuton volt, de elfogták és a spanyol határra internálták. Előre látható, hogy a tanulók nagy része nem jön be a vidékről, sokat odahaza tartanak a szülők s a behívott családtagok helyettesítésére használják fel őket, az üzletekben.

A HARCTÉRI ESEMÉNYEK HATÁSA SZEGEDEN.

(Saját tudósítónktól.) Ma délből a Dél-magyarországhoz magánértesítés jött az orosz harctéren harcoló osztrák-magyar haderő állásának jelentékeny megjavulásáról és különösen Auffenberg lovassági tábornok vezérlete alatt harcoló nagy csapatok diadaláról. Értesülésünk nyomán a déli órákban hire terjedt a szenzációs eseménynek és a nagyközönség — mint a háboru kitörése óta állandóan — kérdésekkel valósággal megostromolta szerkesztőségünket és kiadóhivatalunkat.

A privát természetű értesítés alapján természetesen nem hozhattuk nyilvánosságra a nagyfontosságú eseményt és így a nálunk nagy számban érdeklődőknek érdelemleges felvilágosítást nem adhattunk. Mintegy félórával az első hírek hozzánk való megérkezése után azonban az ügyesség aprobalta hírünket, amely egy óra tájban a következő szövegezésben jelent meg, kiadóhivatalunk helyiségének, a Várnay-féle könyvkereskedésnek kirakatában:

Hivatalos értesítés.

Auffenberg és Dankl Viktor óriási győzelmet arattak a balszárnyon és bekerítő mozdulatot tettek az orosz centrum felé. A harc tart, csapataink pozíciója kitűnő. Az eddigi megállapítások szerint, több mint 100,000 az elesett és fogságba került orosz.

Ekkor már nagy embertömeg leste az első híreket és amikor a táviratot, amellyel egyidejűleg a Délmagyarország házának erkélyére a nemzetiszíni zászlót is kitűzték, — a közönség elolvasta, **viharos éljenzésben tört ki.**

A szerkesztőség és kiadóhivatal kérdésekkel való ostromolása egész délután is tartott. Délután 3 órakor jelent meg rendkívüli kiadásunk, amelyből csak a Kárász-utcán, közvetlen a Délmagyarország háza előtt **több ezer példányt vásároltak meg.** Voltak olyanok is, akik 5–10 példányban vásárolták meg rendkívüli kiadásunkat, a melyben a miniszterelnökségi sajtóosztálynak időközben megérkezett sürgönyét is megjelentettük. Emberemlékeztől óta nem idézett elő Szegeden sajtóorganum ilyen lelkesedést. Végig a Kárász-utcán hullámozott a néptömeg és több százan szorongtak a **Délmagyarország** háza előtt. A türelmetlenebb emberek nem tudták bevárni, míg egy rendkívüli kiadáshoz hozzá juthattak és arra kényszerítették azokat, akik már tudtak venni, hogy hangosan olvassák föl híreinket.

Közben érdekes és az erőviszonyok elhelyezkedését jellemző eset történt. Magas rangú porosz tiszték érkeztek ma Szegedre, amiről lapunk más helyén számolunk be. A tiszték térképek után érdeklődtek és a legújabb harctéri eseményekről is szerettek volna valamit hallani. A **Délmagyarország**-hoz utasították őket. Az egyik tiszt, egy huszárezredes kíséretében épen akkor jelent meg nálunk, amikor a kiadóhivatalunk előtt hatalmas tömeg várta izgalmasan, de lelkesen rendkívüli kiadásunk megjelenését. A **Várnay-féle** könyvkereskedésbe a porosz tiszttel együtt beözönlöttek az emberek és amikor a tiszt tőlünk eltávozott, óriási él-

jenzéssel fogadták és folytonosan melegen tüntetve kísérték vissza Tisza-szállóbeli lakására. A Kárász-utcán egy urinő virágcsokrot nyújtott át neki, amit a délceg katoná udvariasan megköszönt.

Két tábori levelező-lap.

Örökké kár, hogy azok a levelek és egyéb értesítések, amelyeket harcba vonult fiaink küldenek hozzátartozóiknak, vagy teljesen elkallódnak, vagy gondosan elzárt szekrényekbe kerülnek, ahol megőrzi és titkon könnyel áztatja őket az emlékező kegyelet. Talán semmiből sem lehetne oly hiven összeállítani a háborus élettel járó izgalmak pszichológiai tükröképét, mint ezekből az írásokból. Egyik-másik ilyen levél remegő kézzel íródik közvetlenül az összeütközés előtt, más meg az alig lezajlott ütközet után későn, a mikor a ceruzát vezető ujjakhoz még az ellenség vére tapad. Szóval az emberi lélek oly életmegnyilvánulásai középette keletkeznek, hogy a tudományos lélekbuvárkodás számára ennél érdekesebb és egyúttal értékesebb dokumentumok aligha íródhatnak. A legvéresebb háborúk statisztikája sem mutat fel aránylag nagy percentet az elhalálozásokban és sebesülésekben, bizonyos azonban az, hogy azok körül, akik a harci tűzbe kerülnek, azok körül ott lebeg a halál minden borzalmaival. S mi itthon még tudunk mulatni, szórakozni, léhaskodni. Durrognak a pezsgős palackok, tombol a maga féktelenségében a jókedv cigánymuzsika mellett, mikor északi, keleti és déli határainkon nem is talán, de minden bizonytalanságban ömlik a vér. Itt volna immáron a legnagyobb komolyság ideje. Amennyire elítélendő a gyáva kishitíség és a siránkozó tehetetlenség, annyira, vagy még jobban visszatetsző az a léha tobzódás, a melynek a mostani körülmények között a szegedi éjszakák a tanúi.

De ne kalandozzunk el, hisz távol áll tőlünk az erkölcsbiráskodás vágya. Komoly emberek azonban nem is vesznek erkölcsbiráskodásnak, ha papírra kívánczik az a kérésünk: Több komolyságot magyarok! Győzzünk is bár, de vigadni nincs okunk. A legnagyobb győzelemért is vérrel és vagyonnal kell fizetnünk. Gondoljunk küzdő fiainkra, akik halálos fáradságok közepette néznek szembe a halállal s az meg kell, hogy komolytson mindenkit.

Egy szegedi tanárhoz intézett két tábori postás levelező-lapot közlünk, melyek ifjú harcosunk lelki világának hiü tükröképei, főleg azoknak olvasmányul, akiknek szükségük van egy is magukbaszállásra.

I.

Fárasztó ötven kilométeres mars s utána négy órás tábori örködés után holtra fáradtan egy istállóban írom ezt a lapot.

Csapataink folyton előre nyomulnak. Bármely pillanatban lehet alarm a továbbmasírozásra. Eddig hála istennek kikerültek a golyóbisok. Tegnap Lemberg-től harminc kilométernyire csapataink körülvettek egy 15.000 főből álló orosz sereget. Ágyuk és gépfegyverek keresztitűzébe kerültek s mindössze 400 orosz maradt életben. Rettenetes, mikor az ember végignéz egy ilyen csatateret harc után. Megremeg az ember lelke s percekig szinte nem tud szólni a borzalmas látványtól. Hiába. Esetleg már holnap mi kerülhetünk egy ellenséges keresztitűzbe és elpusztulhatunk egy szálíg. Jobb, ha nem tudjuk, melyik percben masírozunk tovább.

II.

A körülmények úgy hozták, hogy bucsuznom kell. Az élet órák, sőt talán már csak percek kérdése. Isten veletek!